

Bruxelles, 28. ožujka 2018.
Rev1

OBAVIJEST SUDIONICIMA

POVLAČENJE UJEDINJENE KRALJEVINE I PRAVILA EU-A U PODRUČJU AUTORSKOG PRAVA

Ujedinjena Kraljevina dostavila je 29. ožujka 2017. obavijest o namjeri povlačenja iz Unije na temelju članka 50. Ugovora o Europskoj uniji. To znači da će se, osim u slučaju da se ratificiranim sporazumom o povlačenju¹ utvrdi drugi datum, cjelokupno primarno i sekundarno pravo Unije prestati primjenjivati na Ujedinjenu Kraljevinu od 30. ožujka 2019. u 00:00 prema srednjoeuropskom vremenu („datum povlačenja”)². Ujedinjena Kraljevina će tada postati „treća zemlja”³.

Priprema za povlačenje nije samo pitanje EU-a i nacionalnih tijela, nego i privatnih subjekta.

S obzirom na izraženu neizvjesnost, a posebno kad je riječ o sadržaju mogućeg sporazuma o povlačenju, nužno je svim zainteresiranim stranama ukazati na pravne posljedice koje treba uzeti u obzir nakon što Ujedinjena Kraljevina postane treća zemlja.

Podložno prijelaznom aranžmanu koji može biti uključen u mogući sporazum o povlačenju, pravila EU-a u području autorskog prava prestaju se primjenjivati na Ujedinjenu Kraljevinu od datuma povlačenja.

1. ODNOS IZMEĐU EU-A I UJEDINJENE KRALJEVINE U PODRUČJU AUTORSKOG PRAVA UREDIT ĆE SE NAJVAŽNIJIM MEĐUNARODNIM (MULTILATERALNIM) UGOVORIMA O AUTORSKOM PRAVU

Ujedinjena Kraljevina i EU ugovorne su stranke mnogih najvažnijih međunarodnih (multilateralnih) ugovora o autorskom pravu, kao što su Ugovor o autorskom pravu (WCT) Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo (WIPO), Ugovor o izvedbama i

¹ U tijeku su pregovori s Ujedinjenom Kraljevinom radi postizanja sporazuma o povlačenju.

² Osim toga, u skladu s člankom 50. stavkom 3. Ugovora o Europskoj uniji Europsko vijeće u dogovoru s Ujedinjenom Kraljevinom može jednoglasno odlučiti da se Ugovori prestaju primjenjivati od kasnijeg datuma.

³ Treća zemlja je zemlja koja nije država članica EU-a.

fonogramima (WPPT) Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo⁴ i Sporazum o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva (TRIPS)^{5 6}.

U skladu s obvezama na temelju tih ugovora, a posebno u skladu s načelima „nacionalnog tretmana” i „tretmana najpovlaštenije nacije” državljana i pravnih osoba koji ispunjavaju kriterije za pravo na zaštitu koje pruža Sporazum o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva, od datuma povlačenja međunarodnim okvirom uredit će se sljedeća područja:

- zaštita autorskog i srodnih prava (npr. ekskluzivna prava autora na reprodukciju, distribuciju, iznajmljivanje, priopćavanje javnosti i stavljanje na raspolaganje i, prema potrebi, prava nositelja srodnih prava, primjerice proizvođača fonograma, izvođača i organizacija za radiodifuziju);
- trajanje zaštite autorskog prava i određenih srodnih prava;
- obveze u pogledu tehnoloških zaštitnih mjera i informacija o ostvarivanju prava;
- baze podataka, osim u slučajevima navedenima u nastavku;
- računalni programi;
- topografije integriranih krugova;
- provedba autorskog prava (kao jednog od prava intelektualnog vlasništva iz dijela 3. TRIPS-a), uključujući mjere na granici.

Potrebno je napomenuti da navedeni multilateralni međunarodni ugovori u odnosu na određena prava i, ovisno o slučaju, u odnosu na iznimke ili ograničenja tih prava ne pružaju zaštitu iste vrste ili razine kao što je zaštita utvrđena u zakonodavstvu EU-a o autorskom pravu. Osim toga, zakonodavstvom EU-a predviđeni su određeni oblici *lex specialis* ili posebne prekogranične mjere namijenjene nositeljima prava ili korisnicima na unutarnjem tržištu i/ili ostvarivanju prava za koje ne postoje odgovarajuće odredbe u međunarodnim konvencijama.

U tom će kontekstu povlačenje Ujedinjene Kraljevine posebice imati sljedeće posljedice u području autorskog prava i srodnih prava:

2. KONKRETNE POSLJEDICE U PODRUČJU AUTORSKOG PRAVA

- **Organizacije za radiodifuziju:** Direktivom Vijeća 93/83/EEZ o koordinaciji određenih pravila s obzirom na autorsko pravo i srodna prava koja se odnose na

⁴ <http://www.wipo.int/treaties/en/>

⁵ https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/trips_e.htm

⁶ Osim toga, Ujedinjena Kraljevina ugovorna je stranka Bernske konvencije za zaštitu književnih i umjetničkih djela, a EU to nije. Međutim, EU je u skladu s člankom 1. stavkom 4. WCT-a dužna primjenjivati članke od 1. do 21. Bernske konvencije i njezin Dodatak.

satelitsko emitiranje i kabelsko reemitiranje⁷ predviđeno je, među ostalim, da se postupak priopćavanja javnosti putem satelita obavlja samo u državi članici u kojoj se programski signali unose, čime se za potrebe licenciranja lokaliziraju odgovarajuće autorskopravne radnje. Prema tome, organizacije za radiodifuziju obvezne su steći prava samo u državi članici u kojoj se programski signali unose kako bi mogle emitirati djela i druge predmete zaštite. Od datuma povlačenja radiodifuzijske organizacije u Ujedinjenoj Kraljevini pri pružanju prekograničnih usluga satelitskog emitiranja korisnicima u EU više se neće moći koristiti mehanizmom koji je predviđen tom Direktivom te će morati steći prava u svim državama članicama do kojih dopire signal. U skladu s tim, radiodifuzijske organizacije u EU-u pri pružanju prekograničnih usluga satelitskog emitiranja korisnicima u Ujedinjenoj Kraljevini više se neće moći koristiti mehanizmom koji je predviđen tom Direktivom te će morati osigurati prava svih relevantnih nositelja prava ako namjeravaju emitirati u Ujedinjenoj Kraljevini.

- **Kolektivno ostvarivanje prava (prava na internetsko korištenje glazbenih djela):** Člankom 30. Direktive 2014/26/EU o kolektivnom ostvarivanju autorskog prava i srodnih prava te izdavanju odobrenja za više državnih područja za prava na internetsko korištenje glazbenih djela na unutarnjem tržištu⁸ predviđeno je da su organizacije za kolektivno ostvarivanje prava u određenim slučajevima dužne zastupati druge organizacije za kolektivno ostvarivanje prava u pogledu izdavanja odobrenja za više državnih područja (za prava na internetsko korištenje glazbenih djela). Od datuma povlačenja organizacije za kolektivno ostvarivanje prava iz EU-a više neće podlijevati obvezi zastupanja organizacija za kolektivno ostvarivanje prava sa sjedištem u Ujedinjenoj Kraljevini u pogledu izdavanja odobrenja za više državnih područja u skladu s člankom 30. Direktive 2014/26/EU i obratno.
- **Djela siročadi:** Određene kulturne institucije u EU-u mogu se koristiti sustavom uzajamnog priznavanja statusa djela siročadi iz Direktive 2012/28/EU o određenim dozvoljenim korištenjima djela siročadi⁹. Tim sustavom omogućeno im je da određeno djelo digitaliziraju i stave na raspolaganje javnosti na internetu u svim državama članicama nakon što je tom djelu u jednoj od država članica utvrđen status djela siročeta.

Od datuma povlačenja mehanizam uzajamnog priznavanja predviđen Direktivom 2012/28/EU neće se više primjenjivati između Ujedinjene Kraljevine i EU-a. U skladu s tim, djela kojima je u Ujedinjenoj Kraljevini utvrđen status djela siročeta od datuma povlačenja više neće biti priznata u EU-u na temelju Direktive 2012/28/EU, a isto će vrijediti za djela kojima je taj status utvrđen u EU-u jer se mehanizam uzajamnog priznavanja na temelju Direktive 2012/28/EU više neće primjenjivati u Ujedinjenoj Kraljevini. Posljedično, to znači da kulturnim institucijama iz EU-a više neće biti dopuštena upotreba djela siročadi iz Ujedinjene

⁷ Direktiva Vijeća 93/83/EEZ od 27. rujna 1993. o koordinaciji određenih pravila s obzirom na autorsko pravo i srodna prava koja se odnose na satelitsko emitiranje i kabelsko reemitiranje (SL L 248, 6.10.1993., str. 15.).

⁸ Direktiva 2014/26/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o kolektivnom ostvarivanju autorskog prava i srodnih prava te izdavanju odobrenja za više državnih područja za prava na internetsko korištenje glazbenih djela na unutarnjem tržištu (SL L 84, 20.3.2014., str. 72.).

⁹ Direktiva 2012/28/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o određenim dozvoljenim korištenjima djela siročadi (SL L 299, 27.10.2012., str. 5.).

Kraljevine koja je na temelju te direktive dopuštena, osobito u pogledu njihova stavljanja na raspolaganje javnosti na internetu, i obratno.

- **Pristup objavljenim djelima za osobe koje su slijepi, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima:** Direktivom (EU) 2017/1564 o određenim dopuštenim upotrebama određenih djela i drugih predmeta zaštite koji su zaštićeni autorskim pravom i srodnim pravima u korist osoba koje su slijepi, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima¹⁰ uvodi se obvezna iznimka u korist osoba koje su slijepi, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima i ovlaštenih subjekata koji djeluju u ime tih osoba. Direktivom se predviđa i da se takvi ovlašteni subjekti mogu pozivati na tu iznimku za potrebe korisnika ili drugog ovlaštenog subjekta u drugoj državi članici te da korisnici i ovlašteni subjekti mogu preko ovlaštenog subjekta s poslovnim nastanom u bilo kojoj državi članici imati pristup primjercima u dostupnom formatu.

Od datuma povlačenja osobe u Ujedinjenoj Kraljevini više neće moći od ovlaštenih subjekata u EU-u pribavljati primjerke u dostupnom formatu unutar okvira utvrđenog Direktivom (EU)2017/1564. S druge strane, ovlašteni subjekti i korisnici u EU-u više neće moći pribavljati primjerke u dostupnom formatu od ovlaštenih subjekata u Ujedinjenoj Kraljevini.

Razmjena primjeraka u dostupnom formatu između EU-a i trećih zemalja koje su ratificirale Marakeški ugovor¹¹ uređena je Uredbom (EU) 2017/1563¹² o prekograničnoj razmjeni između Unije i trećih zemalja primjeraka u dostupnom formatu određenih djela i drugih predmeta zaštite koji su zaštićeni autorskim pravom i srodnim pravima u korist osoba koje su slijepi, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima. U tom je smislu važno istaknuti da Ujedinjena Kraljevina trenutačno nije ugovorna stranka Marakeškog ugovora.

- **Prenosivost internetskog sadržaja:** Uredbom (EU) 2017/1128 o prekograničnoj prenosivosti usluga internetskog sadržaja na unutarnjem tržištu¹³ utvrđeno je da se smatra da se pružanje usluge internetskog sadržaja pretplatniku koji se privremeno nalazi u državi članici, kao i pristup toj usluzi te korištenje njome od strane pretplatnika, odvijaju samo u državi članici boravišta pretplatnika.

¹⁰ Direktiva (EU) 2017/1564 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. rujna 2017. o određenim dopuštenim upotrebama određenih djela i drugih predmeta zaštite koji su zaštićeni autorskim pravom i srodnim pravima u korist osoba koje su slijepi, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima (SL L 242, 20.9.2017., str. 6.). Ta se Direktiva mora prenijeti u nacionalno zakonodavstvo do 11. listopada 2018.

¹¹ Marakeški ugovor o olakšanju pristupa objavljenim djelima za osobe koje su slijepi, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima.

¹² Uredba (EU) 2017/1563 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. rujna 2017. o prekograničnoj razmjeni između Unije i trećih zemalja primjeraka u dostupnom formatu određenih djela i drugih predmeta zaštite koji su zaštićeni autorskim pravom i srodnim pravima u korist osoba koje su slijepi, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima (SL L 242, 20.9.2017., str. 1.). Ta će se Uredba primjenjivati od 12. listopada 2018.

¹³ Uredba (EU) 2017/1128 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o prekograničnoj prenosivosti usluga internetskog sadržaja na unutarnjem tržištu (SL L 168, 30.6.2017., str. 1.). Ta će se Uredba primjenjivati od 1. travnja 2018.

Od datuma povlačenja osobe s boravištem u Ujedinjenoj Kraljevini više se neće moći koristiti svojim pretplatama na digitalni sadržaj tijekom putovanja u EU-u, a pružatelj usluga internetskog sadržaja s poslovnim nastanom u Ujedinjenoj Kraljevini morat će se pridržavati pravila odgovarajuće države članice ili država članica EU-a u kojima želi pretplatnicima ponuditi svoje usluge, uključujući obvezu stjecanja svih relevantnih prava za tu državu članicu ili države članice.

- **Pravo *sui generis* proizvođača baza podataka:** Člankom 7. Direktive 96/9/EZ o pravnoj zaštiti baza podataka¹⁴ pruža se pod određenim uvjetima zaštita proizvođačima baza podataka u državama članicama EU-a („pravo *sui generis* proizvođača baza podataka”). Člankom 11. Direktive 96/9/EZ ograničava se zaštita na temelju prava *sui generis* na proizvođače (ili nositelje prava) koji su državljani države članice EU-a, imaju uobičajeno boravište na području EU-a ili su društva/poduzeća koja su utemeljena u skladu sa zakonodavstvom države članice EU-a (i koja imaju registrirano sjedište, središnju upravu ili glavno mjesto poslovanja u EU-u).

Od datuma povlačenja državljani Ujedinjene Kraljevine (osim ako imaju uobičajeno boravište na području EU-a) te društva/poduzeća koja su utemeljena u skladu sa zakonodavstvom Ujedinjene Kraljevine više neće moći stjecati ili održavati pravo *sui generis* proizvođača baza podataka u odnosu na baze podataka u EU-u¹⁵. Vrijedi i obratno, državljani i društva/poduzeća država članica EU-a neće moći stjecati ili održavati pravo *sui generis* proizvođača baza podataka u odnosu na baze podataka u Ujedinjenoj Kraljevini.

Na internetskim stranicama Europske komisije o digitalnom jedinstvenom tržištu dostupne su opće informacije o autorskom pravu: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/policies/copyright>. Te će se stranice prema potrebi ažurirati.

Europska komisija

Glavna uprava za komunikacijske mreže, sadržaje i tehnologije

¹⁴ Direktiva 96/9/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 1996. o pravnoj zaštiti baza podataka, (SL L 77, 27.3.1996., str. 20.).

¹⁵ Kad je riječ o bazama podataka koje su zaštićene prije datuma povlačenja, EU u sporazumu o povlačenju pokušava dogovoriti rješenja s Ujedinjenom Kraljevinom. Temeljna načela stajališta EU-a o pitanjima iz područja intelektualnog vlasništva (uključujući oznake zemljopisnog podrijetla) dostupna su ovdje: https://ec.europa.eu/commission/publications/position-paper-intellectual-property-rights-including-geographical-indications_en.